

**कर्मचारी सञ्चय कोष**  
**चौथौँ तह सहायक पदको लागि**

सेवा : प्रशासन  
तह : चौथौँ

समूह : प्रशासन  
पद : सहायक

उपसमूह :  
किसिम : खुला प्रतियोगिता

पाठ्यक्रमको रूपरेखालाई निम्नानुसार विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण : सीप परीक्षण तथा अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : ४०

**परीक्षा योजना (Examination Scheme)**

(क) प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र गणित	१००	४०	वस्तुगत : बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न × १ अङ्क	४५ मिनेट
				विषयगत : छोटो उत्तर	१० प्रश्न × ५ अङ्क	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत : छोटो उत्तर	१२ प्रश्न × ५ अङ्क	२ घण्टा
				विषयगत : लामो उत्तर	४ प्रश्न × १० अङ्क	३० मिनेट

(ख) द्वितीय चरण : सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक (Oral)	

**द्रष्टव्य:**

- लिखित परीक्षाको भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै हुन सक्नेछ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस वापत अङ्क दिईने छैन र अङ्क कट्टा गरिने पनि छैन।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital Letter) A, B, C, D मा लेख्नु पर्नेछ। सानो अक्षर (Small Letter) लेखेको वा अन्य कुनै संकेत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाईने छैन।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटै प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणी (Short note) सोध्न सकिनेछ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तर पुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयबस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरि संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्छ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराईनेछ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०१/२१

कर्मचारी सञ्चय कोष  
चौथौ तह सहायक पदको लागि

पाठ्यक्रमको विस्तृत विवरण  
प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान र गणित

खण्ड (क) : ५० अङ्क

सामान्य ज्ञान - वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (५० प्रश्न × १ अङ्क = ५० अङ्क )

1. नेपालको भूगोल ( ६ अङ्क )
  - 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था र धरातलीय स्वरूप
  - 1.2 प्राकृतिक स्रोतहरू : किसिम, उपलब्धि र वर्तमान अवस्था
  - 1.3 भौगोलिक विविधता, हावापानी र जनजीवन सम्बन्धी जानकारी
2. नेपालको इतिहास ( ६ अङ्क )
  - 2.1 प्राचीन इतिहास (किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल) को सामाजिक र आर्थिक अवस्था
  - 2.2 नेपालको आधुनिक इतिहास र महत्वपूर्ण घटनाहरू
3. सामाजिक र सांस्कृतिक अवस्था ( ६ अङ्क )
  - 3.1 नेपालको सामाजिक अवस्था
  - 3.2 मूर्त तथा अमूर्त संस्कृति (धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, परम्परा, कला, साहित्य, सङ्गीत र पूरातात्विक महत्वका सम्पदाहरू)
4. नेपालको आर्थिक अवस्था ( ८ अङ्क )
  - 4.1 आर्थिक परिसूचकहरू (आर्थिक वृद्धि, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, विप्रेषण, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहयोग)
  - 4.2 नेपालको आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन र पूर्वाधार विकास)
  - 4.3 चालू आवधिक योजना र सरकारी बजेट प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
5. शासनपद्धति र संविधान ( ८ अङ्क )
  - 5.1 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
  - 5.2 नेपालको शासन पद्धति तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार
  - 5.3 लोकतन्त्र र मानव अधिकार, आवधिक निर्वाचन र वालिक मताधिकार
  - 5.4 सहकारिताको अर्थ, महत्व तथा नेपालमा सहकारी क्षेत्रको वर्तमान अवस्था
6. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था ( ५ अङ्क )
  - 6.1 नेपालका छिमेकी देशहरू तथा बेलायत, अमेरिका र जापानसँगको सम्बन्ध
  - 6.2 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टकृत संस्था र गतिविधिहरू
  - 6.3 क्षेत्रीय संगठन: सार्क, विमस्टेक र आसियान
7. विज्ञान प्रविधि, जनस्वास्थ्य र वातावरण ( ५ अङ्क )
  - 7.1 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञानका प्रमुख आविष्कारहरू र सूचना तथा सञ्चार प्रविधि
  - 7.2 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी जानकारी
  - 7.3 दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरू साबुन, प्लाष्टिक, रेसा, काँच, मल र किटनाशक औषधी
  - 7.4 दिगो विकास, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, वातावरण व्यवस्थापन, प्रदुषण व्यवस्थापन र जनसंख्या व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी
8. समसामयिक गतिविधिहरू ( ६ अङ्क )
  - 8.1 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू
  - 8.2 महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी

**कर्मचारी सञ्चय कोष**  
**चौथौ तह सहायक पदको लागि**  
**खण्ड (ख) : ५० अङ्क**  
**गणित (विषयगत प्रश्न)**

9. गणित
- 9.1 गणितका आधारभुत नियम
- 9.2 ऐकिक नियम
- 9.3 प्रतिशत
- 9.4 भिन्न
- 9.5 अनुपात र समानुपात
- 9.6 नाफा र नोक्सान
- 9.7 साधारण तथा चक्रिय व्याज
- 9.8 कर र कमिशन
- 9.9 तथ्यांकशास्त्र (मध्यक, मध्यिका र रीत)
- 9.10 तथ्याङ्क विश्लेषण : ग्राफ र चार्ट

प्रथम पत्रमा पाठ्यक्रमका खण्डबाट लिखित परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	प्रश्नसंख्या × अङ्क	प्रश्नका किसिम
क	५० प्रश्न × १ अङ्क = ५०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न
ख	१० प्रश्न × ५ अङ्क = ५०	विषयगत प्रश्न

**कर्मचारी सञ्चय कोष  
चौथौ तह सहायक पदको लागि  
द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी  
खण्ड (क) : ५० अङ्क**

**1. सञ्चय कोष र सामाजिक सुरक्षा**

- 1.1 कर्मचारी सञ्चय कोष : परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र कोषको वर्तमान अवस्था
- 1.2 सामाजिक सुरक्षा प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली
- 1.4 स्वास्थ्य बीमाको अवधारणा र महत्व
- 1.5 बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.6 मुद्रा तथा पूँजी बजार र नेपालको वर्तमान अवस्था
- 1.7 नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन
- 1.8 नेपालको संविधान (प्रस्तावना, मौलिक हक तथा राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू)
- 1.9 कर्मचारी सञ्चय कोष ऐन, २०१९ (शंसोधन सहित)
- 1.10 निवृत्तभरण कोष ऐन, २०७५
- 1.11 कर्मचारी सञ्चय कोष, कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०७८
- 1.12 विद्युतीय कारोवार ऐन, २०६३

**खण्ड (ख) : ५० अङ्क**

**2. व्यवस्थापन तथा लेखा (४० अङ्क)**

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन तथा कार्यविधि
- 2.2 अभिलेख व्यवस्थापन र संचार प्रणाली
- 2.3 व्यवस्थापनका सिद्धान्त तथा कार्य
- 2.4 व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- 2.5 उत्प्रेरणका महत्व र सिद्धान्त
- 2.6 नेतृत्वको अवधारणा र व्यवस्थापनमा यसको महत्व
- 2.7 भर्ना तथा छनौट र वृत्ति विकास
- 2.8 कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन
- 2.9 जनसम्पर्क
- 2.10 सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सेवाग्राही तथा सेवा प्रदायकको अधिकार र दायित्व
- 2.11 लेखाको परिचय र सिद्धान्त
- 2.12 दोहोरो लेखा प्रणाली र यसका विशेषता
- 2.13 सन्तुलन परीक्षण, आय व्ययको विवरण, वासलात
- 2.14 लेखा परीक्षणको अर्थ र महत्व, आन्तरिक तथा बाह्य लेखा परीक्षण
- 2.15 भौतिक सम्पत्तिको व्यवस्थापन

**कर्मचारी सञ्चय कोष**  
**चौथौ तह सहायक पदको लागि**

2.16 बजेटको परिचय, सिद्धान्त र महत्व

2.17 बैंक हिसाब मिलान

3. सूचना प्रविधि (१० अङ्क)

3.1 Definition, History, Generation, Characteristics, Types & Applications of Computers

3.2 Overview of a computer system

3.2.1 Software: Definition and Types of Software

3.2.2 Hardware: Definition; Input Unit, CPU, Output Unit; Storage devices: Primary & Auxiliary Memory

3.2.3 Data and data processing

3.3 Introduction to Data, Database and Database Management System

3.4 Basic Networking: definition, types, and topologies

3.5 Concept of E-mail / Internet / Extranet/Intranet, World Wide Web (WWW)

3.6 Cyber security: Introduction, common security threats and security mechanisms

3.7 Familiarity with Office Systems (Word Processing, Electronic Spreadsheet and Presentation System)

द्वितीय पत्रमा पाठ्यक्रमका खण्डबाट लिखित परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	प्रश्न संख्या × अङ्क
क	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०, २ प्रश्न × १० अङ्क = २०
ख	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०, २ प्रश्न × १० अङ्क = २०

कर्मचारी सञ्चय कोष  
चौथौ तह सहायक पदको लागि

द्वितीय चरण :  
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)  
प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	५ अङ्क	५ मिनेट

**Contents**

**1. Windows basic**

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

**2. Word processing**

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----

**कर्मचारी सञ्चय कोष**  
**चौथौ तह सहायक पदको लागि**

**अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशन:-**

1. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

2. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

**Formula:**

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute)} = \frac{\text{(Total words typed - Wrong words)}}{5}$$

5